

Asia: VN/16121/2020

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 - kierrätyksestä kiertotalouteen

Visio (luku 2)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Lainsäädäntöä on tärkeää kehittää tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti. Tähän asti yhdyskuntajätehuollon merkittävänä ongelmana on ollut säädösympäristön tempoilevuus ja vastuiden sirpaloituminen (kuten esimerkiksi jätekuljetusten järjestäminen).

Jätehuollon kehittymisen edellyttämien investointien ja toimintamallien täysimittainen suunnittelu, kehittäminen ja toteuttaminen on väistämättä hidasta. Esimerkiksi uuden jätemateriaalien kierrätyslaitoksen matka strategisesta päätöksestä voimassa olevaan ympäristölupaan, investointipäätökseen ja edelleen toimivaan laitokseen tyypillisesti kestää monia vuosia.

Keräysjärjestelmät, laitospasiteettitarve ja sijoittumisperusteet (luku 3)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Jätteen loppusijoituksen merkitys tulisi olla selkeästi esillä kierrätys- ja hyödyntämiskelvottomien (elinkeinoelämän ja jätteenkäsittelyn) jätevirtojen kiertotalouden mukaisena käsittelyratkaisuna. Läinsäädännössä tulisi selkeästi määritellä ne jätevirrat, joiden prosessointi kierrätysmateriaaleiksi ei ole teknisesti ja taloudellisesti järkevää.

Jätteen loppusijoitus kaatopaikalle tulisi tulevaisuudessa olla myös selkeämmin mahdollistettu yhteiskunnan häiriötilanteissa, esimerkiksi erilaisissa tulipalo- ja onnettomuustilanteissa, muodostuneet poikkeukselliset jätevirrat. Mikäli näiden jätevirtojen kierrätys- ja hyödyntäminen ei esimerkiksi tilanteen poikkeuksellisuudesta johtuen ole mahdollista. Kiertotalous edellyttää, että materiaalikierroista voidaan turvallisesti poistaa ne aineet, joiden ei ole toivottamaa päätyä uusien tuotteiden mukana uudestaan markkinoille.

Tavoitteet ja toimenpiteet (luku 5)

1. Tiedon oikeellisuus ja digitaalisuus

Kaikille avoin jäte- ja tuotetietopalvelun käyttöönotto helpottaisi jätehuoltoyhtiöiden mahdollisuutta tarkistaa onko jätteen kuljetusurakoitsija rekisterissä ja mitä jätteitä kyseinen urakoitsija voi kuljettaa. Palvelu helpottaa myös jätehuoltoviranomaisen tiedon saantia. Tietopalvelu helpottaisi myös alueellisen yhdyskuntajätteen kierrätysasteen ja päästöjen laskentaa, mikäli palvelun kautta on mahdollista saada tietoa alueella tai kuntatasolla kerätyistä tuottajavastuujätevirroista määrän ja laadun suhteen. Rekisterin käyttöönotossa tulee kuitenkin varmistaa rekisterin ajantasaisuus ja riittävän nopea päivittyminen. Vastuut tietojen ylläpidosta ja päivittämisestä tulee olla selkeästi määritetty ja aikataulutettu.

Valtakunnallisen koostumustietopankin rakentaminen on tärkeää yhdyskuntajätehuollon ja kierrätysasteen näkökulmasta. Kotitalouksien yhdyskuntajätteen koostumustutkimusten lisäksi on erityisen tärkeää varmistaa hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnan koostumustiedon saanti. Koostumustutkimuksia tehtäessä olisi varmistuttava siitä, että tutkimukset tehdään kaikkialla samojen ohjeistusten mukaisesti vertailtavuuden säilyttämiseksi.

2. Jätteen synnyn ehkäisyn yleiset toimenpiteet

On erityisen tärkeää, että julkiset organisaatiot ottavat hankinnoissaan huomioon mm. kierrätysmateriaaleja, jotka on todettu toimiviksi hankinnan kohteena olevassa toiminnassa. Julkiset organisaatiot vauhdittavat näin materiaalien kierrätystä ja sitä kautta luodaan hyvät markkinat kierrätystuotteille. Tämä vaikuttaa myös yksityisen puolen hankintoihin. Jotta julkiset organisaatiot kirjaavat hankintoihinsa mm. kierrätysmateriaalien käytön, tulee koulutusta ja tietoisuutta hankkijoille ja julkisen organisaation alalla toimiville henkilöille lisätä. Lisäksi pitäisi luoda keinot, joilla varmistetaan, että hankinnoissa otetaan huomioon kierrätysraaka-aineiden käyttö.

Lainsäädännön muuttuessa monelta osin ei jätteenpolttoveron tarpeen linjaamista tulisi sisältyä valtakunnalliseen jättesuunnitelmaan nyt tässä muodossa lainkaan. Jätteenpolton päästöjä aiotaan vähentää mm. green deal -sopimusmenettelyn keinoin.

3. Yhdyskuntajätteet

Sekajätteen laitosmaisella lajittelulla pystytään erottelemaan sekajätteen joukosta materiaaleja. Näin lajiteltujen materiaalien ongelma on kuitenkin sekajätteen joukossa oleva biojäte, joka likaa erilleen lajitellut materiaalit. Likaantuneille materiaaleille ei tällä hetkellä ole vastaanottajia, käsittelijöitä eikä markkinoita. Niin kauan, kun sekajätteen joukossa on biojätettä siten, että se likaa sekajätteen joukossa olevat materiaali-kierrätykseen soveltuvat materiaalit tai erotelluille materiaaleille ei ole markkinoita/käsittelyä, ei lajittelulaitokset pysty nostamaan kierrätysastetta.

Kuntaliitossa on parhaillaan käynnissä hanke, jossa keväällä 2022 on tavoite laatia jätetaksan laatimisen ohjeistusta. Samassa yhteydessä tullaan pohtimaan asukkaiden jätehuollon hintaohjauksen kehittämistä.

On kuitenkin huomattava, että kunnissa hintaohjauksen mahdollisuudet riippuvat jätehuollon kokonaisjärjestelyistä ja mm. mahdollisesti käytössä oleva sekajätteen kiinteistönhaltijan jätteenkuljetusjärjestelmä rajoittaa hintaohjauksen mahdollisuutta. Myös kuntien ja pakkaustuottajien yhteistoiminnan korvauksiin liittyvä sääntely saattaa osaltaan rajoittaa kunnan jätelaitoksen mahdollisuuksia innovatiiviseen hintaohjaukseen.

4. Pakkausjätteet

-

5. Kertakäyttöisten muovituotteiden vähentäminen

-

6. Biohajoavat jätteet

-

7. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

-

8. Rakentamisen jäte

-

Seuranta (luku 7)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muut suunnitelman osat

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Vaikutusarviointi

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muuta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Hirvonen Sami
Kiertokaari Oy